

ส่วนที่ ๑

ข้อมูลพื้นฐาน

พิพิธภัณฑสถานเมืองนครราชสีมา ภายใต้การบริหารของสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยกลุ่มงานหอวัฒนธรรมและศูนย์การเรียนรู้ มีฐานการพัฒนามากกว่า ๓๖ ปี โดยมีการปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการ การให้บริการที่มีความยืดหยุ่นเหมาะสมตามยุคสมัย และมีพัฒนาการที่ดีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีรายละเอียดโดยสังเขป ดังนี้

๑.๑ นิทรรศการพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดนครราชสีมา

๑.๒ เรือนโคราช มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

๑.๑ นิทรรศการพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดนครราชสีมา

๑.๑.๑ ประวัติความเป็นมา

พิพิธภัณฑสถานเมืองนครราชสีมา ภายใต้การบริหารของสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีพัฒนาการมาจาก “หอวัฒนธรรม” ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ เมื่อครั้งสำนักศิลปะและวัฒนธรรมยังเป็น “ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม” ของวิทยาลัยครูนครราชสีมา โดยมีว่าที่ ร.ต. ถาวร สุงกง เป็นหัวหน้าศูนย์ศิลปวัฒนธรรมท่านแรก ใช้ห้อง ๕๑๔ และ ๕๑๕ เป็นสถานที่เก็บรวบรวมโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และสิ่งอื่นๆ ที่ได้รับความไว้วางใจจากชุมชนมอบให้เป็นผู้เก็บรักษา และขอซื้อเพิ่มเติมในบางส่วน โดยพัฒนาการให้เป็นนิทรรศการที่นำเสนอเนื้อหาประวัติความเป็นมาของจังหวัดนครราชสีมา

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ผศ.ดร. เกียรติศักดิ์ นาคประสิทธิ์ หัวหน้าศูนย์ศิลปวัฒนธรรมท่านต่อมาได้ย้ายสำนักงานศูนย์ศิลปวัฒนธรรมไปอยู่ชั้นล่างของห้องประชุม ๑๐.๒๑ ของอาคาร ๑๐ แต่ยังคงใช้ห้อง ๕๑๔ และ ๕๑๕ เป็นหอวัฒนธรรมเช่นเดิม

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๙ รองศาสตราจารย์ ดร. ทองคุณ หงส์พันธุ์ อธิการบดีในขณะนั้น ได้ย้ายสำนักงานศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอวัฒนธรรมไปยัง ณ อาคาร ๒ ซึ่งเป็นอาคารไม้ดั้งเดิมของสถาบัน เพื่อความสะดวกในการดำเนินงาน เนื่องจากมีพื้นที่กว้างขวางมากขึ้น โดยแบ่งเป็นห้องต่างๆ ดังนี้

๑. ห้องสำนักงาน
๒. ห้องเอกสารทางวัฒนธรรม
๓. ห้องนิทรรศการและสาธิต แบ่งออกเป็น ห้องฝึกอบรม และห้องนาฏศิลป์
๔. ห้องจัดแสดงนิทรรศการ แบ่งออกเป็น ห้องของดีโคราช ห้องเอกลักษณ์ไทย ห้องงานอาชีพพื้นบ้าน และห้องโบราณวัตถุ

จากนั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุทัย เดชตานนท์ อธิการบดีในขณะนั้น มีโครงการในการจัดสร้างอาคารบนพื้นที่อาคาร ๑ และอาคาร ๒ แต่ไม่ต้องการที่รื้อถอนอาคารทั้งสอง จึงได้ทำการเคลื่อนย้ายอาคารโดยวิธีการตีดขึ้นบนรางรถไฟเคลื่อนย้ายไปทางทิศตะวันออกของสนามฟุตบอล แต่เนื่องจากอาคารทั้งสองมีความยาวมากจึงทำการตัดบางส่วนออกแล้วยุบรวมอาคารทั้งสองเข้าด้วยกันและให้หมายเลขอาคารว่าอาคาร ๑

การย้ายอาคาร ๑ และอาคาร ๒

อาคาร ๑ ได้รับการพัฒนาให้เป็นอาคารหอวัฒนธรรม โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์นฤมล ปิยวิทย์ ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมในขณะนั้นได้ปรับปรุงรูปแบบการจัดแสดงออกเป็นห้องต่างๆ จำนวน ๗ ห้อง โดยมีห้องหลัก คือ ห้องเมืองโคราช นำเสนอเนื้อหาประวัติศาสตร์จังหวัดนครราชสีมาตามหลักวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ โดยมีคณาจารย์โปรแกรมวิชาประยุกต์ศิลป์ (ทัศนศิลป์) ช่วยดำเนินการออกแบบและช่วยควบคุมการก่อสร้าง ซึ่งนับได้ว่าเป็นต้นแบบของพิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมาในปัจจุบัน

อาคาร ๑ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม

ห้องเมืองโคราช ณ อาคาร ๑ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม

นอกจากนี้ยังได้จัดแสดงนิทรรศการด้านศิลปวัฒนธรรมแขนงอื่นๆ ในห้องต่างๆ ได้แก่ ห้องพุทธศาสตร์ ห้องจริยธรรม ห้องดนตรีศิลปกรรม ห้องประวัติศาสตร์บ้าน บ้านโคราช และพิพิธภัณฑ์เพลงโคราช และบ้านโคราช

ห้องเมืองโคราช

ห้องเมืองโคราช

ห้องดนตรีและศิลปกรรม

ห้องจริยธรรม

ห้องประวัติมหาวิทยาลัย

ห้องเพลงโคราช

ห้องพุทธศาสตร์

บ้านโคราช

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มหาวิทยาลัยต้องการใช้พื้นที่บริเวณอาคาร ๑ เพื่อดำเนินการก่อสร้างศูนย์รวมกิจการนักศึกษาและศูนย์ประชุมนานาชาติ ดังนั้นในวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ หอวัฒนธรรมจึงได้ถูกรื้อถอนอีกครั้งหนึ่ง

พ.ศ. ๒๕๕๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสาวนิต เสดานนท์ อธิการบดีในขณะนั้น ได้อนุมัติงบประมาณจำนวน ๔.๕ ล้านบาท เพื่อให้อาจารย์วิลาวัลย์ วัชรเกียรติศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรมในขณะนั้น ดำเนินการออกแบบและจัดสร้างหอวัฒนธรรม ณ อาคาร ๑๐ ซึ่งเป็นอาคารดั้งเดิมของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ใช้งานมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๕ โดยได้ปรับปรุงทและเนื้อหาการจัดแสดงโดยใช้รูปแบบเดิมที่เคยจัดแสดง ณ อาคาร ๑ มาเป็นฐาน โดยต่อยอดการพัฒนาโดยเน้นความเชื่อมโยงของเรื่องราวร่วมกับโบราณวัตถุที่จัดแสดง และพัฒนาเนื้อหาในส่วนของความเจริญของจังหวัดนครราชสีมาในด้านต่างๆ เพิ่มเติม เพื่อให้เห็นพัฒนาการของจังหวัดนครราชสีมาที่มีเป็นมาอย่างยาวนาน และเปลี่ยนชื่อมาเป็น “พิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมา” ภายใต้แนวคิด “บรรยากาศย้อนอดีต เพลินพินิจนครราชสีมา” ซึ่งก่อสร้างแล้วเสร็จในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๗ ในสมัยการบริหารของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ญัฐกิตต์ อินทร์สวรรค์ ผู้อำนวยการสำนักฯ ท่านปัจจุบัน

พิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมา นำเสนอเนื้อหาตั้งแต่มีการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการทางประวัติศาสตร์สืบต่อกันมาหลายยุคหลายสมัย ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ เมื่อประมาณ ๔, ๕๐๐ ปีมาแล้ว พบร่องรอยอารยธรรมโบราณที่ได้สั่งสมเทคโนโลยีผ่านกาลเวลา เรื่อยมาจนถึงสมัยประวัติศาสตร์เริ่มตั้งแต่สมัยทวารวดี ลพบุรี สืบต่อมาจนถึงเมื่อคราวที่นครราชสีมา รวมกับอาณาจักรไทยสมัยอยุธยา ในฐานะเมืองชั้นโท ทำหน้าที่ดูแลหัวเมืองชายพระราชอาณาเขตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และได้รับได้รับการยกฐานะเป็นเมืองชั้นเอกในสมัยรัตนโกสินทร์ ทำหน้าที่ดูแลส่วยอากรรักษาความสงบ ปรามปรามกบฏ ในด้านการทหารเป็นที่ตั้งของกองกำลังที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาค ในด้านเศรษฐกิจก็มีความสำคัญในการเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งสินค้าและบริการทางรถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน กับภูมิภาคต่างๆ และเป็นศูนย์กลางธุรกิจที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑.๑.๒ ตราสัญลักษณ์

ตราสัญลักษณ์พิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมา

ออกแบบจากลวดลายที่ปรากฏบนเครื่องปั้นดินเผาสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่ขุดค้นได้ ณ แหล่งโบราณคดีบ้านโนนวัด อำเภอนโนสูง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งแสดงถึงความต่อเนื่องของศิลปวัฒนธรรมที่มีมาอย่างยาวนานหลายพันปี โดยสีของตราสัญลักษณ์ใช้สีแดงเลือดหมูเนื่องจากเป็นสีของดินเหนียวที่มักปรากฏบนภาชนะดินเผา หรือภาพเขียนสีในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงศิลปะ ความเชื่อ พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จวบจนปัจจุบัน

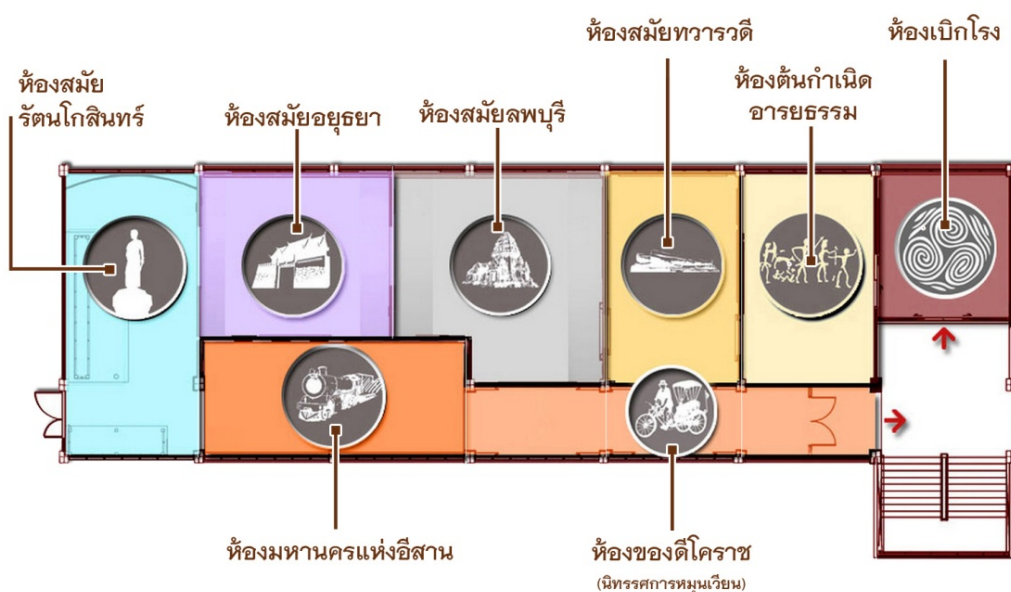
๑.๑.๓ ลักษณะเนื้อหาการจัดแสดง

ลักษณะการจัดแสดงได้จัดเรียงเนื้อหาตามหลักประวัติศาสตร์ศิลปะ โดยศึกษาจากหลักฐานทางด้านศิลปกรรมที่พบในเขตจังหวัดนครราชสีมา ทั้งทางด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรม และจิตรกรรม โดยเรียงเนื้อหาตามลำดับเวลา แบ่งออกเป็น 7 ห้อง ดังนี้

ชื่อห้องจัดแสดง	รายละเอียด
ห้องต้นกำเนิดอารยธรรม	จัดแสดงเนื้อหาในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ในยุคที่ยังไม่มีศาสนาและภาษา จึงยังไม่มีบันทึก หรือพงศาวดารใดๆ การศึกษาถึงสังคมในอดีตจึงนิยมใช้กระบวนการทางโบราณคดี โดยทำการการศึกษาจากหลุมศพ และภาพเขียนสีตามผนังถ้ำ ซึ่งวัตถุที่พบร่วมกับหลุมศพ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสังคมของผู้คนเมื่อยังมีชีวิตอยู่ ลักษณะการฝังศพแต่ละศพอาจบ่งบอกถึงสถานะของผู้ตายเมื่อครั้งยังมีชีวิต

ชื่อห้องจัดแสดง	รายละเอียด
ห้องสมัยทวารวดี	นำเสนอเนื้อหาในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒ ที่ปรากฏหลักฐานของชุมชนโบราณสมัยประวัติศาสตร์แรกเริ่มต่อเนื่องจนถึงในสมัยทวารวดีมีหลักฐานความเป็นเมือง ณ เมืองเสมา (พื้นที่อำเภอสูงเนินในปัจจุบัน) เชื่อกันว่าวัฒนธรรมทวารวดีมีศูนย์กลางอยู่ในแถบที่ราบลุ่มภาคกลางของไทย สันนิษฐานคงจะแพร่หลายผ่านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นหลัก ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากจากเดิมที่ไม่มีการนับถือศาสนา มาเป็นบ้านเมืองที่ยอมรับนับถือศาสนา โดยเฉพาะพุทธศาสนา และสร้างสรรค์งานศิลปกรรมเนื่องในศาสนาขึ้นเป็นจำนวนมาก
ห้องสมัยลพบุรี	นำเสนอเนื้อหาในช่วงประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๙ ช่วงที่วัฒนธรรมขอมได้แผ่อิทธิพลมายังภาคอีสานของไทย ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านศิลปกรรมและวัฒนธรรมทางความเชื่อที่เกี่ยวข้องในศาสนาฮินดูผสมผสานกับศาสนาพุทธ ลัทธิมหายาน ซึ่งสะท้อนอยู่ในโบราณสถานที่ได้รับแบบอย่างจากวัฒนธรรมขอมที่สำคัญ ได้แก่ แบบแผนการสร้างเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยม การสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ศาสนสถานขนาดใหญ่ในรูปแบบปราสาทหิน เครื่องปั้นดินเผาแบบขอม เป็นต้น
ห้องสมัยอยุธยา	นำเสนอเนื้อหาในช่วงที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี โดยในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช โปรดฯ ให้ย้ายเมืองโคราชเดิม (อำเภอสูงเนินในปัจจุบัน) มาตั้ง ณ สถานที่ปัจจุบัน โดยให้ช่างชาวฝรั่งเศสออกแบบเมืองที่มีกำแพงและป้อมปราการแบบตะวันตก และให้สร้างวัดประจำทิศต่างๆ ภายในเขตกำแพงเมือง ได้แก่ วัดกลางนคร วัดบูรพ์ วัดอีสาน วัดพายัพ วัดสระแก้ว และวัดบึง ซึ่งวัดเหล่านี้ส่วนใหญ่ยังคงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมตามแบบกรุงศรีอยุธยา
ห้องสมัยรัตนโกสินทร์	นำเสนอในช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งมีเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว คือ วิศวกรรมทุ่งสัมฤทธิ์ และนอกจากนี้ในส่วนนี้นำเสนอศิลปวัตถุอันเป็นมรดกจากตักดินของคุณยายยี่สุน ไกรฤกษ์ ประกอบด้วย เอกสารโบราณ เครื่องมือเครื่องใช้ของขุนนางและคหบดีที่หลายชิ้นมีอายุไม่ต่ำกว่า 100 ปี

ชื่อห้องจัดแสดง	รายละเอียด
ห้องมหานครแห่งอีสาน	นำเสนอเนื้อหาในช่วงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นระยะที่มหาอำนาจตะวันตกกำลังดำเนินนโยบายแผ่ขยายอำนาจทางการเมืองเข้ามาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยส่งผลต่อความมั่นคงของประเทศ จึงทำให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเริ่มปฏิรูปการปกครองจัดหัวเมืองเป็นมณฑลเทศาภิบาล และเมืองนครราชสีมาก็ยังเป็นฐานกำลังในการรักษาอำนาจการปกครองของส่วนกลาง และยังใช้เมืองนครราชสีมาเป็นแหล่งยุทธศาสตร์ทางทหาร ยิ่งไปกว่านั้นนครราชสีมายังเป็นตัวอย่างของการยอมรับอำนาจของรัฐบาลกลางได้อย่างผสมกลมกลืนกันในทางสังคมและทางวัฒนธรรมของชาวกรุงเทพฯและชาวอีสานอีกด้วย
ห้องของดีโคราช	ส่วนนี้เป็นส่วนที่ออกแบบไว้เพื่อรองรับการจัดนิทรรศการทั้งหมดนี้ โดยได้คัดเลือกเนื้อหาที่เป็นของดีเมืองโคราช ทั้งจากคำขวัญในอดีต-คำขวัญปัจจุบัน และที่ไม่ได้อยู่ นำคำขวัญ เพื่อนำเสนอให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ได้รู้จักว่า โคราชมีของดีอีกมากมายที่ได้รับการกล่าวขวัญในอดีต ทั้งมวยโคราช ผ้าหางกระรอก รถม้าล้อ แมวโคราช และเพลงโคราช

แผนผังการจัดแสดง

จากพัฒนาการอย่างยาวนาน กว่า ๓๗ ปี จนถึงวันนี้ พิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมา ยังคงมุ่งพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับคนในท้องถิ่น โดยเฉพาะเด็กแล้วเยาวชน ได้มีโอกาสเรียนรู้บูรณาการทั้งประวัติศาสตร์ ศิลปะ และวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน ควรค่าที่คนโคราชได้รับรู้และภาคภูมิใจ

๑.๑.๔ สถานการณ์ปัจจุบัน

พิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมาได้เปิดให้บริการอย่างไม่เป็นทางการ ในเดือนมีนาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นมา ซึ่งนับได้ว่าอยู่ในช่วงของการทดลองการใช้งาน และการเพิ่มเติมรายละเอียดที่ยังไม่สมบูรณ์ รวมถึงเป็นช่วงของการสร้างวัตถุดิบเพื่อการประชาสัมพันธ์ และการประชาสัมพันธ์ผ่านทางการสื่อสารมวลชนให้เป็นที่รู้จัก

ซึ่งสภาพเปลือกอาคารยังมีความไม่สวยงาม เหมาะสมต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงนำมาสู่การดำเนินงานของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกิตติ์ อินทร์สุวรรณ ผู้อำนวยการ และอาจารย์รัตนพันธ์ โสภาเวชย์ รองผู้อำนวยการฝ่ายหอวัฒนธรรมและศูนย์การเรียนรู้ ได้มุ่งพัฒนาด้านกายภาพภายนอกเพื่อให้ความสวยงาม เหมาะสมต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของจังหวัดนครราชสีมา จึงได้นำเสนอของบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลและมหาวิทยาลัยและได้รับการสนับสนุนเพื่อให้ดำเนินการโครงการพัฒนาด้านกายภาพ สิ่งปลูกสร้าง และสุนทรียภาพในมิติทางวัฒนธรรม ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ปัจจุบันอยู่ในระหว่างการดำเนินการก่อสร้าง

๑.๒ เรือนโคราช มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

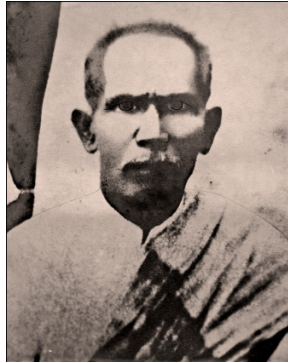
เรือนโคราช มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จัดสร้างโดยคณะศิษย์เก่า โรงเรียนฝึกหัดครู วิทยาลัยครู สถาบันราชภัฏ และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นำโดย ดร.นิเชต สุนทรพิทักษ์ ซึ่งท่านเป็นทั้งศิษย์เก่าและอาจารย์เก่าของโรงเรียนฝึกหัดครู และวิทยาลัยครูนครราชสีมา ท่านได้เล็งเห็นความสำคัญของวิถีวัฒนธรรมแบบโคราชซึ่งนับวันจะสูญหายไปอย่างรวดเร็วด้วยอิทธิพลของความเจริญสมัยใหม่ จึงดำริชักชวนคณะศิษย์เก่าจัดสร้างเรือนโคราชมอบให้มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของคนโคราช

เรือนเดิม ณ อำเภอกอง จังหวัดนครราชสีมา

๑.๒.๑ ปูมประวัติครอบครัวเจ้าของเรือนเดิม

ปูมประวัติเจ้าของเรือนเดิม ทำการศึกษา ค้นคว้า รวบรวมและเรียบเรียงโดย ผศ.นฤมล ปิยวิทย์ อดีตผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มีรายละเอียด ดังนี้

พ่อคง โชตินอก

แม่พุ่ม โชตินอก (ธีระโชติ)

ชาติกำเนิด

พ่อคงเกิดที่บ้านหนองนา ตำบลพลสงคราม อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๒๐ สมรสกับแม่พุ่ม ซึ่งเป็นคนบ้านเดียวกัน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๐ มีบุตร ธิดา ๘ คน ดังนี้

๑. นางหุ่น
๒. เด็กหญิงไม่ทราบชื่อ เสียชีวิตตั้งแต่แรกเกิดขณะเดินทางย้ายถิ่นฐาน
๓. นายแก้ว ธีระโชติ สมรสกับนางสาย
๔. นายกำ สมรสกับนางบุญเลี้ยง
๕. นางห่าน ไม่ปรากฏชื่อคู่สมรส เนื่องจากไม่มีการพูดถึงในทุกกรณี
๖. นางหงส์ (ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น อีง) สมรสกับมหราน้อย ถนอมพล มีธิดา ๓ คน คือ

นางหงส์ (ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น อีง)

มหราน้อย ถนอมพล

๖.๑ นางกุหลาบ สมรสกับนายไพฑูรย์ ลิศนันท์

๖.๒ นางพิกุล สมรสกับนายอื่น ศิริวัฒน์ มีบุตร ๓ คนคือ

๖.๒.๑ นายวิรพงศ์ ศิริวัฒน์ สมรสกับนางไฉไล มีบุตร ๒ คน

๖.๒.๒ นายอนันต์ ศิริวัฒน์ สมรสกับนางปาริชาติ มีบุตรธิดา ๒ คน

๖.๒.๓ นายอนนท์ ศิริวัฒน์ สมรสกับนางวัชรวิภา มีบุตร ๑ คน

๖.๓ นางเฉลิมศรี สมรสกับ รศ.บัญชา กัลยารัตน์ มีบุตรธิดา ๒ คน

๗. นายเหมียง เสียชีวิตเมื่ออายุ ๒๕ ปี ด้วยโรคไข้กาฬ

๘. นายสัตวแพทย์ปลอด ธีระโชติ สมรสกับนางเต็มใจ

การอพยพย้ายถิ่นฐาน

พ.ศ.๒๔๔๕ พ่อคงพาครอบครัว คือเมียและลูกๆ ซึ่งลูกคนแรกชื่อหุ่นอายุประมาณ ๓ ขวบ และลูกคนที่ ๒ ที่เพิ่งเกิด พร้อมด้วยญาติมิตร เดินทางมาหาหลักแหล่งการทำกินใหม่ โดยใช้เกวียนเป็นพาหนะ ระหว่างการเดินทางลูกที่เกิดใหม่ได้เสียชีวิตลง

พ.ศ.๒๔๔๖ เดินทางมาถึงบ้านตะคร้อ (ปัจจุบันคือบ้านตะคร้อ ตำบลเมืองคง อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา) พบทำเลที่เหมาะสมแก่การตั้งรกรากทำมาหากิน มีป่าดงหลวงที่มีสัตว์นานาชนิดและทำเลที่เหมาะสมกับการทำนา จึงหยุดปักหลักสร้างที่พัก หักร้างถางพงทำไร่ทำนา

พ.ศ.๒๔๔๗ ลูกคนที่ ๓ ชื่อ แก้ว เกิด

พ.ศ.๒๔๔๘ ประจวบเหมาะตามคติของชาตินัชนีโคราช โดยช่างที่ปรุงชื่อ พิมพ เป็นคนที่อพยพมาด้วยกัน จากบ้านหนองนา ลูกๆอีก ๕ คน คือ กำ ห่าน หงส์(อิง) เหมียง และปลอด ได้เกิดที่บ้านหลังนี้

การปรุงเรือนจะเริ่มจากการไปคัดเลือกไม้จากป่าโคกหลวง ซึ่งเป็นป่าใหญ่ต่อเนื่องไปจนถึงจตุรัส มีไม้ นานาพันธุ์และสัตว์ป่านานาชนิด ช่างปรุงเรือนจะคัดเลือกไม้มงคลในป่าตามคติของการสร้างเรือน ทั้งชนิดของไม้ อายุไม้ขนาดและความสูงของไม้ ลักษณะไม้ไม่คดงอ ไม่มีตำไม้ เมื่อคัดเลือกได้ตามต้องการแล้วจึงทำการตัดที่สำคัญขณะโค่นต้องไม่มีเสียงอัมมกมล เช่น เสียงร้อง เสียงโอดโอย

ป่าโคกหลวงอุดมสมบูรณ์มาก วันหนึ่งนางห่านไปพบไข่นกก็เก็บเอามาให้ไก่ฟัก ปรากฏว่าได้ลูกนกขุ่น นกขุ่นตัวนี้เฝ้าบ้านให้อย่างดี เพราะจิตดีเก่ง

พ.ศ.๒๔๖๗ นายแก้วอายุ ๒๐ ปีครบบริบูรณ์ในพิธีบวชมีการแห่หน้าด้วยช้างหลายเชือก ซึ่งจ้างมาจากบ้านกะฮาดและบ้านค้าย จังหวัดชัยภูมิ ราคาตัวละ ๕-๖ บาท นาคและญาติจะขึ้นนั่งบนหลังช้าง พร้อมทั้งมโหรีปี่พาทย์ โดยช้างจะมาเทียบที่ชานบ้าน แล้วนำแห่จากบ้านตะคร้อไปยังหมู่บ้านต่างๆ ในแคว้นนั้น ได้แก่บ้านห้วยเหนือ บ้านโนนตาล บ้านหมัน บ้านหนองมะนาว แล้วกลับมายังบ้านตะคร้อ การแห่หน้าด้วยช้างนี้นอกจากประชาชนในหมู่บ้านต่างๆจะได้ร่วมอนุโมทนาบุญแล้วยังได้เล่นสนุกจากการเล่นม้าล่อช้าง คือคนที่ขี่ม้าเก่งๆจะขับม้าให้เข้าใกล้ช้างมากที่สุดสามารถกระตุกเอาเส้นขนหางช้างติดมือมาได้จะได้รับรางวัล คนส่วนใหญ่จะเดินตามช้าง หนุ่มสาวมีโอกาสดูใกล้ชิดกัน หลังจากบวชและสึกแล้ว นายแก้วได้ไปเป็นทหารช่าง ๒ ปี เมื่อออกจากทหาร ก็มาทำธุรกิจค้าข้าวโดยใช้รถไฟ ภายหลังต่อมาได้เป็นผู้ใหญ่บ้านและกำนันโดยลำดับ

ช่วงก่อนมีพระราชบัญญัตินามสกุลใช้ผู้คนทั่วไปจะตั้งสมญานามพ่อคงว่า **ตาคงเศรษฐี** คู่กับ **ตีหรือนาราย** พ่อคงเป็นเศรษฐีเพราะความเป็นขาวนา มีที่นามากจากการสร้างนาด้วยสองมือ เมื่อมีที่นามาก ทำนาก็ได้ข้าวมาก ตัวช่วยที่สำคัญคือควาย ขาวนาที่จะเป็นเศรษฐีได้ต้องขยันมากๆ ความขยันของพ่อคงเป็นที่เลื่อมใส เล่ากันว่าแม่ฝนไม่ตกไถนาไม่ได้ พ่อคงพาลูกชุดดินเอาเมล็ดข้าวเปลือกหยอดไว้ ฝนตกเมื่อไรก็งอกเมื่อนั้นพ่อคงฝึกลูกทุกคนทั้งลูกหญิงและลูกชายให้เป็นคนขยัน แข็งแกร่ง ได้ข้าวล้นยุ้ง เวลาจะตักข้าวในยุ้งต้องตักทางหน้าจั่ว คุณสมบัติข้อนี้พ่อคงได้มอบให้ลูกโดยเฉพาะ นางหงส์(หรือ อึ่ง) ซึ่งอาศัยอยู่กับพ่อแม่ขณะที่พี่ๆน้องๆแยกไปตั้งครอบครัว หลังจากพ่อคงเสียชีวิตเมื่อพ.ศ. ๒๔๘๑นางอึ่งซึ่งครองตัวเป็นโสดได้บุกบั่นทำนาได้ข้าวล้นยุ้งทุกปีไม่ให้ใครดูถูกได้ จนเมื่อมีชายที่คู่ควรคือ มหาน้อย เปรียญธรรม ๔ ประโยค จากกรุงเทพฯคนบ้านพลกรังมาขอจึงแต่งงานในปีพ.ศ. ๒๔๘๔ ขณะอายุได้ ๒๙ ปี

ยุ้งข้าวของพ่อคงเป็นยุ้งขนาดใหญ่ เสา ๑๒ ต้น ถูกรื้อไปโดยลูกหลานรุ่นที่ ๔ พ่อคงเป็นเศรษฐีแต่ไม่เคยถูกโจรปล้น โจรในสมัยก่อนเมื่อจะปล้นบ้านใดจะประกาศให้ทราบล่วงหน้า พ่อคงเป็นเศรษฐีขาวนาที่มีคุณธรรม ช่วยทำนุบำรุงพระศาสนา ทอดกฐินผ้าป่าไม่ขาด สร้างกุฏิไม่ได้สูง ๒ ชั้น ถวายวัดตะคร้อ คนจีนที่เข้ามาทำมาหากินได้รับความช่วยเหลือจากพ่อคง จึงให้ความเคารพรักนับถือพ่อคงมาก จนถึงขั้นลูกหลานก็ยังเคารพรักนับถือกันต่อมาถึงปัจจุบัน

เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัตินามสกุลซึ่งเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๖ พ่อคงและลูกๆได้นามสกุลว่า **โชตินอก** เพราะขณะนั้น อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอนอก (บัวใหญ่)

พ.ศ. ๒๔๘๓ กิ่ง คง ได้แยกการปกครองออกจากอำเภอบัวใหญ่ และพัฒนามาเป็นอำเภอกงในปัจจุบัน เนื่องจากนามสกุล **โชตินอก** มีคนมาขอใช้ร่วมจำนวนมากทั้งๆที่ไม่ใช่สายเลือดเดียวกันเพราะความศรัทธาและความเชื่อมั่นในพ่อคง

ลูกชายคนเล็กชื่อปลอด เมื่อเรียนจบสัตวแพทย์ ได้ไปเป็นสัตวแพทย์ที่จังหวัดเลย จึงขอเปลี่ยนนามสกุล เป็น **ธีระโชติ** เมื่อพ.ศ.๒๕๔๘ ลูกหลานของพ่อคงทุกคนจึงเปลี่ยนตามเป็น**ธีระโชติ**

วาระสุดท้ายของชีวิต

พ่อคงทำงานหนักตลอดชีวิตตั้งแต่วัยหนุ่มเพื่อลงหลักปักฐานสร้างบ้านแปลงนา ให้เป็นมรดกแก่ลูกหลาน ได้สืบทอดมาถึงปัจจุบัน ได้ล้มป่วยและเสียชีวิตที่บ้านหลังนี้เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๑ ขณะอายุได้ ๖๑ ปี หลังจากพ่อคงเสียชีวิต แม่พุ่มก็ตาเสียทั้งสองข้างแต่ก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความสุข เป็นเสาหลักให้ลูกหลาน โดยเฉพาะลูกของนางอิงที่กำลังพัวพันเพราะมหาน้อยเสียชีวิต เมื่อพ.ศ. ๒๕๔๔ ขณะที่เฉลิมศรี ลูกคนเล็กของนางอิงอายุเพียง ๓ ปี แม่พุ่มอยู่กับลูกหลานมาจนถึงวัยชรา จึงล้มป่วยและเสียชีวิตเมื่อวันที่ ๙ มกราคม พ.ศ.๒๕๐๔ ที่บ้านหลังนี้เช่นกัน ขณะอายุได้ ๘๔ ปี ห่างจากพ่อคง ๒๓ ปี

ปิดฉากชีวิตของคู่สร้าง ที่ผ่านร้อนผ่านหนาว ผ่านสุขผ่านทุกข์ และโลกธรรมทั้งแปด ทั้งบ้านหลังนี้ไว้เป็นสมบัติของโลก ให้ลูกหลานได้เรียนรู้ถึงจิตวิญญาณและภูมิปัญญาในอดีต เป็นภูมิปัญญาอันบริสุทธิ์ของชาวนาโคราช นับจากวันปรุ่งถึงวันนี้ บ้านหลังนี้อายุได้ ๑๑๑ ปี

ผู้อาศัยในบ้านหลังนี้

รุ่นที่ ๑ พ่อคง โชตินอก แม่พุ่ม ธีระโชติ(สกุลเดิม โชตินอก) และลูกๆ

รุ่นที่ ๒ พ่อมหาน้อย แม่อิง ถนอมพล และลูกๆ

รุ่นที่ ๓ นายอ้น นางพิกุล ศิริวัฒน์ และลูกๆ

รุ่นที่ ๔ นายอนันต์ นางปาริชาติ ศิริวัฒน์ และลูกๆ

ผู้ให้ข้อมูล

๑. จ.สอ.บุญรอด พจนปริญญ์ อายุ ๘๗ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๑๐๓/๑๔ บ้านเขาเสด็จ ต. หนองสาหร่าย อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา สัมภาษณ์เมื่อ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๙

๒. นางพิรุณ พจนปริญญ์ อายุ ๘๔ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๑๐๓/๑๔ บ้านเขาเสด็จ ต. หนองสาหร่าย อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา สัมภาษณ์เมื่อ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๙

๓. นางเฉลิมศรี กัลยารัตน์ อายุ ๖๘ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๑๔๓/๓๙ ถนนสุนทรารายณ์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา สัมภาษณ์เมื่อ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙